

GALERIJBOUW IN DEN POLDER SPANGEN DOOR M. BRINKMAN

EEN poging om de grootste nadeelen van het in-de-stad-wonen te ontgaan en een weinig (zij het dan ook zeer weinig) van de voordeelen van het ééngesinshuis te doen samengaan met de noodzakelijkheid van in lange rijen, vier hoog, kleine woningen te moeten bouwen, 264 stuks op nauwelijks één hectare.

Bezwaren? Zeker zijn ze er, maar — het wonen met acht gezinnen op één trap (het type waartoe men anders had moeten komen) is ook niet geheel zonder bezwaren; men denke slechts aan het vele trappen loopen voor de bewoners van tweede en derde verdieping bij het doen van inkoopen aan de deur, het verwijderen van afval, het gesjouw met kinderen en wagentjes enz. enz.

De voordeelen, welke bij deze bouwwijze konden verkregen worden, zijn — kort opgesomd — de volgende:

Elke woning is een geheel vrije woning met eigen buitendeur, zichtbaar vanaf de openbare straat.

Slechts de bewoners van eerste verdieping moeten voor het doen van hunne inkoopen bij bakker, groenteboer enz. gebruik maken van hun eigen kleine trap; bij alle bewoners van beganegrond en tweede verdieping (+ 200 stuks) komen deze kooplieden gelijkvloers vóór de huisdeur van elke woning.

Keuken- en verdere afval wordt direct van het keukenaanrecht door stortkokers in vuilnisbakken verzameld, welke, gelijkstraats staande, zonder tusschenkomst der bewoners door de gemeentereiniging worden weggehaald.

Wasschen aan huis is onnoodig, daar zich zoowel op den beganegrond als op de galerij der tweede verdieping — midden in het huizencomplex — een waschlokaal bevindt met een aantal dubbele waschtroggen, waarboven koud- en heetwaterleiding, voldoende om in drie of vier dagen tijds elke bewoonster in de gelegenheid te stellen, haar wasch in één dier lokalen te reinigen. De noodige droogcellen bij elk lokaal, waarin de wasch in drie à vier uur droogt, maken het mogelijk, dat in de woningen niet wekelijks één of meer

„vlaggetjesdagen” noodig zijn. (Wat dit beteekent in een woning, bestaande uit één niet overgrootte woonkamer met zeer klein keukentje en drie kleine slaapkamertjes zonder zolder behoeft wel geen betoog).

Ter benutting van den stoom, die de laatste drie dagen der week niet meer voor de waschinrichting noodig is, werd een badhuis met drie kuipbaden en negen douchebaden aan deze waschinrichting verbonden.

Ten slotte kwam, gedurende de driejarige voorbereiding van dit plan in één der besprekingen met ir. A. Plate, directeur van den Gemeentelijken Woningdienst en als zoodanig mijn directen lastgever, met wien ik in dezen op de meest sympathieke en aangename wijze mocht samenwerken, het denkbeeld op, om de woonkamers van alle woningen te voorzien van centrale verwarming.

In alle keukens is gasaansluiting voor comfoor, zoodat in huis geen kolenvoorraad meer noodig is — hoewel de gelegenheid daarvoor en voor het plaatsen van een fornuis in de keukentjes bleef behouden.

Wasch- en badinrichting met centrale verwarming kunnen ook bij een ander woningcomplex worden aangebracht. Hoewel zij dus geen integreerend deel uitmaken van het idee galerijbouw, kunnen ze echter in zulk een plan als dit een meer organisch geheel met de woningen vormen, waardoor deze inrichtingen voor de bewoners iets meer eigens verkrijgen dan anders. Ik stel mij voor, dat een zeker gevoel van saamhoorigheid bij de bewoners kan worden opgewekt door het gemeenschappelijke belang, dat allen hebben bij goede werking en onderhoud van deze inrichtingen zoowel als van de aangebrachte rijwielbergplaatsen, plantsoenen, hoofdtrappen, alsmede van de beide electriche liften, die (elk slechts in ééne richting vervoerend en automatisch naar beginstand terugkeerend) de bakkerswagens e.d. naar en van de galerijen brengen.

Vertrouwende op dat gemeenschapsgevoel meende ik al deze zaken te mogen voorstellen, de openbare straat (Justus van Effenstraat) midden door het terrein te kunnen voeren en de tuintjes vrijwel zonder afscheiding langs die straat te kunnen leggen.

3-4. GALERIJBOUW IN DEN POLDER SPANGEN
FOTO GEMEENTEWERKEN

Door omvorming der oorspronkelijk gegeven twee lange bouwblokken tot één geheel met een paar flinke pleinen, waarop plantsoen en eenige banken, door het aanbrengen van een paar terrassen bij de waschlokalen (waarheen eventueel de kleine kinderen kunnen worden meegebracht) en door het besteden van eenige meerdere zorg aan schikking en afwerking van pleinwanden zoowel als aan de woon- en slaapkamertjes der woningen hoop ik een geheel tot stand gebracht te hebben, waarin de bewoners een weinig aangenamer zullen wonen dan gewoonlijk in dicht-bevolkte stadswijken mogelijk is en dat zij dat zullen waardeeren.

Van het gedrag der bewoners zal het in hoofdzaak moeten afhangen, of het de moeite waard is deze eerste proef te laten volgen door een tweede, waarbij dan van de vele ervaringen, met dit eerste blok opgedaan, kan worden gebruik gemaakt.

Bij geruchte vernam ik, dat iets dergelijks thans in Londen in voorbereiding is. Het doet me genoegen, dat nu eens onze stad de eerste is op de geheele wereld, die de durf heeft gehad deze proef te nemen op zoodanige wijze, dat een objectief oordeel zal kunnen worden gevormd.

Rotterdam, 16 December 1922.